

Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten alueellinen linjaus ulkomaisen työvoiman käytöstä

1. Alueellisen linjauksen tarkoitus

Alueellinen linjaus ulkomaisen työvoiman käytöstä perustuu ulkomaalaislakiin (HE 114/2022). Alueelliset linjaukset liittyvät työntekijän oleskeluluvan myöntämiseen ja työvoiman saatavuuden arviointiin ja niissä määritellään, millä ammattialoilla ammattiluokkatasolla työvoiman saatavuus on vaikeutunut. Työntekijän oleskelulupahakemuksia keskitetysti käsittelevät TE-toimistot tarvitsevat työvoiman saatavuuden arvioinnin tueksi ajantasaiset alueelliset linjaukset niiltä alueilta, joilla työnteko tapahtuu.

Työntekijän oleskelulupa myönnetään kaksivaiheisesti. TE-toimisto tekee työntekijän oleskelulupahakemukseen osapäätöksen ja Maahanmuuttovirasto lopullisen päätöksen. TE-toimiston osapäätös perustuu kokonaisharkintaan, joka sisältää työvoiman saatavuuden, työsuhteen ehtojen sekä työnantajan ja työntekijän edellytysten arvioinnin. Työvoiman saatavuus eri ammatti- ja toimialoilla vaihtelee alueellisten ja paikallisten työmarkkinoiden rakenteen ja tilanteen mukaan.

Tämän alueellisen linjauksen tarkoitus on tukea työvoiman saatavuutta Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskusten alueilla, huomioiden alueen työmarkkinoiden erityispiirteet. Linjauksessa annetaan tiivis kuvaus työmarkkinatilanteesta ja arvioidaan työvoiman saatavuutta. Alueellinen linjaus ulkomaisen työvoiman käytöstä perustuu ulkomaalaislakiin (301/2004). Tämä linjaus kattaa Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten alueet. Sitä on valmisteltu yhteistyössä alueen TE-toimistojen sekä alueen maahanmuuttoasiaintoimikunnan kanssa, jossa on edustettuna myös työmarkkinaosapuolia.

2. Alueen työmarkkinatilanne ja työvoiman saatavuus

Kainuu

Talouden matalasuhdanne on heikentänyt työttömyystilannetta viime kuukausina koko maan tavoin myös Kainuussa. Kainuussa oli maaliskuun 2024 lopussa 3 200 työtöntä työnhakijaa, mikä on 8 % enemmän kuin vuotta aiemmin. Työttömyystilanne oli edellisvuoteen verrattuna ELY-keskusalueista neljänneksi paras. Pitemmällä aikavälillä Kainuun työttömyys on vähentynyt selvästi.

Kehitykseen on vaikuttanut etenkin väestön ikärakenne. Nuorten, työmarkkinoille tulevien ikäluokkien koko on ollut jo kauan selkeästi työmarkkinoilta eläköityviä pienempi ja työvoimasta siirtyy eläkkeelle samanaikaisesti niin työttömiä kuin työssä oleviakin, joiden työpaikat avautuvat nuoremmille ikäryhmille. Vanhempien ikäluokkien osuus työttömistä on pienentynyt hieman viime vuosina mutta edelleen helmikuun lopussa työttömistä työnhakijoista yli 60-vuotiaita oli 19 % ja yli 50-vuotiaita 44 %.

16.5.2024

Pitemmällä aikavälillä työttömien määrä supistuu siis vielä pitkään. Työttömyyden pienentyminen viime vuosina ei kuitenkaan johdu pelkästään eläköitymisistä, vaan työllisyysaste on parantunut merkittävästi ja työpaikkoja on ollut jo vuosia paljon tarjolla.

Vaikka useiden toimialojen tilanne on haastava matalasuhdanteen vuoksi, matkailuala on saanut Kainuussa varsin myönteisiä näkymiä. Kainuu näyttäytyy luontomatkailun edelläkävijänä ja herättää kiinnostusta erityisesti kansainvälisille matkanjärjestäjille. Kainuussa on panostettu ympärivuotiseen matkailuun ja sen jatkuvaan kehittämiseen.

ICT-ala on merkittävä tekijä Kainuun kehityksessä. ICT-alalla on kasvupotentiaalia alueella ja alan henkilöstömäärän trendi jatkaa kasvuaan. Alan kärkitoimijoina Kainuussa ovat pelialan yritykset ja muutamat suuret ICT-toimijat. Myönteiset uutiset uuden kansainvälisen datakeskustoimijan sijoittumisesta Kajaaniin tuovat positiivisia näkymiä ICT-alalle ja koko Kainuulle. Kajaaniin on kehityksessä merkittävä datakeskusekosysteemi, joka on tunnistettu kansainvälisesti.

Kaivannaisalalla on iso vaikutus Kainuun työllisyydelle ja aluetaloudelle. Kaivannaisala työllistää alueella suoraan ja välillisesti noin 2000 henkilöä. Alalla panostetaan tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan edistämiseen. Huipputeknologian hyödyntäminen edistää toimialan kehitystä ja muun muassa viennin kasvua. Haastava taloustilanne vaikuttanee kuitenkin kaivostoimijoihin lyhyellä aikavälillä.

Rakennusala kamppailee raaka-aineiden kustannusten nousun ja kysynnän laskun tuomissa haasteissa. Rakennusalalla sesonkityön mahdollisuudet tulevat todennäköisesti alan haasteista johtuen olemaan kuluvana kesä kautena aiempaa heikommat.

Heikko rakentamisen suhdanne vaikuttaa haastavasti myös sahatavaran kotimarkkinoihin. Kainuulaiset sahayritykset ovat kuitenkin viime vuosina investoineet tai investoivat tuotantolaitoksiinsa ja siten niiden valmiudet toimittaa sahatavaraa vientimarkkinoille ovat jatkossakin hyvät.

Työvoiman kysyntä on hiljentynyt vuoden 2023 kesäkuusta lähtien selvästi vuoden takaiseen verrattuna ja tämän vuoden tammi-maaliskuussa uusia avoimia työpaikkoja ilmoitettiin julkiseen työnvälitykseen 24 % vuoden takaista vähemmän. Edelleen paikkoja ilmoitettiin silti selkeästi enemmän kuin vuosina 2006–2020. Väliaikaisesti supistunut työvoiman kysyntä ei muuta maakunnan pitkän aikavälin suurta haastetta, tekijäpulaa, ja pula osaavasta työvoimasta on merkittävä hidaste heikossa taloustilanteessakin. Kaikilla toimialoilla on vaikeuksia löytää tekijöitä, ja useissa ammattiryhmissä työttömiä työnhakijoita on vähemmän kuin julkiseen työnvälitykseen ilmoitettuja avoimia työpaikkoja. Viime vuonna työttömiä työnhakijoita oli keskimäärin 2,7 per avoin työpaikka, viidenneksi vähiten koko maassa – esimerkiksi vielä vuonna 2017 lukema oli 9,2.

Määrällisesti eniten kaivataan suorittavan työn tekijöitä ja suurin pula on sosiaali- ja terveydenhuollossa sekä metalli-, ICT-, metsä- ja ravintola-aloilla. Näiden lisäksi ammattiryhmittäin tarkasteltuna erityisen kova pula on opettajista ja siivoojista.

Pohjois-Pohjanmaa

Maaliskuun lopussa Pohjois-Pohjanmaalla oli 23 100 työtöntä työnhakijaa, mikä on 12 % enemmän kuin vuotta aiemmin. Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta alueella oli 11,9 %, kun koko maan vastaava luku oli 10,70 %. Osa työnantajista on sopeutunut matalasuhdanteeseen vähentämällä työntekijöitään joko väliaikaisesti tai pysyvästi. Irtisanomisten sijaan erityisesti määräaikaiset lomautukset ovat olleet laajasti käytössä.

16.5.2024

Uusien avointen työpaikkojen tarjonta on laskenut koko maakunnan alueella verrattuna aiempaan. Pohjois-Pohjanmaalla ilmoitettiin maaliskuussa 4 000 uutta avointa työpaikkaa, mikä on 2 500 työpaikkaa (-39 %) vähemmän kuin vuosi sitten maaliskuussa. Monilla työpaikoilla tekijäpula ja rekrytointivaikeudet eivät kuitenkaan ole merkittävästi hellittäneet. Tilastokeskuksen julkaisemien lukujen mukaan rekrytointivaikeuksia kokevia yrityksiä oli viime vuoden lopulla hieman vähemmän kuin aiemmin, mutta selvää tasopudotusta ei ole tapahtunut. Vajaa puolet maakunnan yrityksistä kokee rekrytointiongelmia ja joka viides yritys ei löydä työntekijää tarpeisiinsa. Suuria useita ammattiryhmiä käsittäviä haasteita koetaan erityisesti sosiaali- ja terveystalveissa, varhaiskasvatuksessa sekä majoitus- ja ravitsemisaloilla.

ICT-alan kokonaisliikevaihto ja yritysmäärä ovat kasvaneet maakunnassa vuosia, mutta vuonna 2023 klusterin yritysten kokonaisliikevaihto kääntyi laskuun ja varsinkin vuoden loppupuoliskolla pudotus oli huomattava. Pitkästä aikaa henkilöstöä on jouduttu vähentämään ja muutamissa ammattiryhmissä työttömien ja lomautettujen määrä on selvästi vuoden takaista korkeampi (esim. ICT-alan erityisasiantuntijat, sovellussuunnittelijat, sovellusohjelmoijat). Tämä on hieman helpottanut työvoiman saatavuutta, mutta monissa erityisosaamista vaativissa tehtävissä tilanne on pysynyt vaikeana matalasuuhdanteessakin ja pula kasvaa nousun alettua.

Rakennusalan työttömyys (ml. lomautukset) on selvästi vuoden takaista korkeampi tänä keväänä erityisesti asuntojen uudistuotantoon liittyvissä ammattiryhmissä. Lomautukset ovatkin kohdistuneet erityisesti rakennusosalalle, kuten kirvesmiehiin, rakennuspuuseppiin ja talonrakentajiin. Vähentynyt asuntorakentaminen heijastuu toimitusketjuihin ja Pohjois-Pohjanmaan rakennuselementtivalmistajiin. Toimitilahankkeita maakunnassa on alkamassa, joskin useissa kunnissa selvästi vähemmän kuin aiempina vuosina. Vähentynyt rakentaminen heijastuu negatiivisesti useille teollisuusaloille, kuljetukseen, erikoiskauppaan ja eri palveluihin (mm. kaupalliset ja tekniset suunnittelupalvelut). Rakentamisessa viedään isoja kohteita loppuun, mutta myös uusia avataan. Esim. Oulussa järjestetään asuntomessut vuonna 2025 ja Hailuodon saaren kiinteän tieyhteyden rakentaminen on alkanut. Energiatuotanto ja erilaiset infraverkkohankkeet tuovat työtä laajemminkin maanrakentajille.

Pohjois-Pohjanmaan matkailuyritysten kokonaisliikevaihto on ollut yhtäjaksoisessa nousussa alkuvuodesta 2022 lähtien ja suunta on edelleen kasvava. Alan yritysten henkilöstömäärä on myös noussut kahden viime vuoden aikana tasaisesti. Useilla matkailuun liittyvillä aloilla on jatkuva työvoimapula ja työvoiman vaihtuvuus on suuri.

Metalli- ja konepajateollisuus on Pohjois-Pohjanmaan vahvoja aloja. Klusterin yritysten kokonaisliikevaihdossa on ollut huomattavaa vaihtelua viime vuosina. Vuoden 2023 alkupuoli on vielä hyvä, mutta loppupuoliskolla yritysten kokonaisliikevaihto kääntyi huomattavaan pudotukseen ja myös henkilöstömäärä laski selvästi. Muutamissa ammattiryhmissä työttömien ja erityisesti lomautettujen määrät ovat vuoden takaista korkeampia (mm. koneasentajat, tuotteiden kokoonpanijat). Samaan aikaan alalle on kuitenkin rekrytoitu runsaasti myös ulkomaalaisia hitsaajien ja kaasuleikkaajien ammattiryhmässä.

Pohjois-Pohjanmaalla on tehty merkittäviä investointeja puuta hyödyntävissä yrityksissä ja pitkässä perspektiivissä puuala ja -teollisuus nähdään kasvualoina. Lähiajat ovat olleet vaikeita monille yrityksille ja työntekijöitä on jouduttu lomauttamaan. Puuklusterin liikevaihto taittui laskuun vuoden 2022 alkupuolella ja lasku jatkui koko vuoden 2023. Rakennusalan heikko tilanne vaikuttaa puujalosteiden kysyntään. Maakunnassa ja lähialueilla on vireillä lukuisia teollisia biotuotehankkeita, jotka työllistävät arvoketjujen alkupäätä lähivuosina. Puun keruuta, varastointia ja kuljetuksia tukee uudet puutavaraterminaalit ratayhteyksien varsilla.

16.5.2024

Kaupan sektorilla maakunnan yritysten kokonaisliikevaihdossa ei ole tapahtunut muutoksia viime aikoina, mutta yritysten henkilömäärä on hieman kasvanut. Yksityisten palvelujen liikevaihto on ollut tasaisessa kasvussa vuodesta 2021 alkaen. Maakunnan palveluyrityksissä henkilöstötarve on kasvanut viime vuodet ja työntekijöitä on rekrytoitu lisää.

3. Alueellinen linjaus

Suomessa toimivan työnantajan on ensisijaisesti rekrytoitava työntekijä työmarkkinoilla jo olevasta työvoimasta. Työnantajan on julkaistava ilmoitus avoimesta työpaikasta TE-toimiston www.te-palvelut.fi -sivuille vähintään kahdeksi (2) viikoksi, jotta voidaan selvittää, onko tehtävään saatavissa työvoimaa työmarkkinoilta. TE-toimisto ottaa harkinnassaan huomioon koko EU-/ETA-alueen hakijat. Tähän linjaukseen on seuraavaksi koottu ne ammattialat, joita voidaan alueella puoltaa ilman edellä mainittua työvoiman saatavuusselvitystä. Tällöin TE-toimiston osaratkaisun tekemisessä voidaan edetä ilman, että työpaikkaa olisi laitettu ensin avoimeen hakuun TE-palveluiden sivuille. Alueellisessa linjauksessa ei ole listattu niitä ammattinimikkeitä, joiden osalta tyypillisesti haetaan erityisasiantuntijan oleskelulupaa.

Myönteinen osaratkaisu työlupaa käsiteltäessä edellyttää kokoaikatyötä tai ansiotasoa, joka on vähintään työttömyysturvalain työssäoloehdon mukainen päivärahoikeus. Mikäli työtehtävä sisältää useamman eri ammattinimikkeen mukaisia tehtäviä, työlupahakemusta käsitellään osaratkaisuvaiheessa sen nimikkeen mukaisesti, jota tehtävä sisältää yli 50 %. Kunkin tehtävän osalta tulee noudattaa kyseistä tehtävää koskevia työehtoja.

Seuraavilla ammattialoilla työvoiman saatavuus alueella on vaikeutunut, eikä niiden osalta edellytetä erillistä saatavuusharkintaa. Ammattialat sekä niihin liittyvät ammattiluokat ja ammattinimikkeet esitellään listattuna ISCO-luokituksen numeroilla. Jotkut korkeakoulutusta vaativista ammattinimikkeistä todennäköisesti edellyttävät erityisasiantuntijan oleskelulupaa, minkä vuoksi niitä ei ole sisällytetty kyseiseen linjaukseen.

Ammattiala	Ammattiluokka	Ammattinimike
Terveystenhooltoala	22 Terveystenhoollon erityisasiantuntijat	2211 Yleislääkärit
		2261 Hammaslääkärit
		2634 Psykologit
		2635 Sosiaalityön erityisasiantuntijat
	32 Terveystenhoollon asiantuntijat	3211 Lääketieteellisen kuvantamis- ja laitetekniikan asiantuntijat
		3212 Bioanalytiikot (terveystenhoolto)
		3213 Farmaseutit
		3221 Sairaanhoidajat ym.
		3259 Muut muualla luokittelemattomat terveystenhoollon asiant., toimintaterapeutit
	34 Lainopilliset avustajat sekä sosiaali- ja kulttuurialan asiantuntijat	3412 Sosiaali-alan ohjaajat ja neuvojat ym
53 Hoivapalvelun ja terveystenhoollon palvelut	5321 Lähihoitajat	
	5322 Kodinhoitajat (kotipalvelutoiminta)	
Opetusala	23 Opettajat ja muut opetusalan	2342 Lastentarhanopettajat

16.5.2024

	erityisasiantuntijat	
ICT-ala	21 Luonnontieteiden ja tekniikan asiantuntijat	2144 Konetekniikan erityisasiantuntijat
	25 Tieto- ja viestintäteknologian erityisasiantuntijat	2512 Sovellussuunnittelijat
		2514 Sovellusohjelmoijat
		2519 Muut ohjelmisto- ja sovelluskehittäjät
		2521 Tietokantasuunnittelijat ja -vastaavat
		2522 Tietojärjestelmien ylläpitäjät
		2523 Tietoverkkojen erityisasiantuntijat
		2529 Muut tietokanta- ja tietoverkkojen erityisasiantuntijat
Metalli- ja konepaja-ala sekä prosessityöntekijät	72 Konepaja- ja valimotyöntekijät sekä asentajat ja korjaajat	7212 Hitsaajat ja kaasuleikkaajat
		7214 Paksulevysepät ja rautarakennetyöntekijät
		7223 Koneenasettajat ja koneistajat
		7224 Konehiojat, kiillottajat ja teroittajat
		7233 Maatalous-, teollisuuskoneasentajat ja -korjaajat
Maa- metsätalousala ja	61 Maanviljelijät ja eläinten kasvattajat ym.	6113 Puutarhurit, kasvihuoneviljelijät ja -työntekijät
		6114 Yhdistetyn maan- ja vihannesviljelyn tai puutarhanhoidon ym. harjoittajat
		6121 Liha- ja lypsykarjan, kotieläinten kasvattajat
		6129 Muut eläinten kasvattajat ja hoitajat
		6130 Yhdistetyn maanviljelyn ja eläintenkasvatuksen harjoittajat
		6201 Metsä- ja kalataloustyöntekijät
Logistiikka-ala	83 Kuljetustyöntekijät	8341 Maa- ja metsätaloustyökoneiden kuljettajat
		8342 Maansiirtokoneiden kuljettajat
Palvelualan	34 Lainopilliset avustajat sekä sosiaali- ja kulttuurialan asiantuntijat	3434 Keittiöpäälliköt
	51 Palvelutyöntekijät	5120 Ravintola- ja suurtaloustyöntekijät
		5131 Tarjoilijat
Muut alat	31 Luonnontieteiden ja tekniikan asiantuntijat	3122 Teollisuuden työnjohtajat
	91 Siivoojat, kotiapulaiset ja muut puhdistustyöntekijät	9112 Toimisto- ja laitossiivoojat ym, sis. hoiva-avustajat (aiemmin 3256)
		92 Maa-, metsä- ja kalatalouden avustavat työntekijät
		9213 Yhdistetyn maanviljelyn ja karjankasvatuksen avustavat työntekijät
		9214 Avustavat puutarhatyöntekijät
		9215 Metsätalouden avustavat työntekijät (ml. luonnonmarjapaimijat)

4. Lisätietoja työntekijän oleskeluluvasta ja hakemusprosessista

16.5.2024

Maahanmuuttoviraston verkkosivut: www.migri.fi

TE-toimiston työlupapalvelut, valtakunnallinen verkkosivu: <https://toimistot.te-palvelut.fi/tyolupapalvelut/te-toimiston-osapaatos>

Work in Finland- neuvontapalvelu työntäjille: <https://www.workinfinland.com/fi/employers/>

Ammattialojen ISCO-luokitus: <https://www.tilastokeskus.fi/fi/luokitukset/ammatti/>

5. Alueellisen linjauksen voimassaoloaika

Tämä alueellinen linjaus on voimassa 22.5.2024 alkaen ja se korvaa aiemman 8.11.2023 alkaen voimassa olleen linjauksen ulkomaisen työvoiman käytöstä. Linjausta päivitetään puolivuositain. Työntekijän oleskeluluvan osaratkaisut käsitellään valtakunnallisessa työjonossa.

Sähköpostiosoite: tyoluvat@te-toimisto.fi

Palvelunumero: 0295 040 019

Käyntiasiointi vain ajanvarauksella

Pohjois-Pohjanmaan TE-toimisto

Kirjaamo: Sepänkatu 20, 90100 Oulu Uusikatu 52 (1. kerros), 90100 Oulu

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ryhmäpäällikkö Hanna Määttä ja ratkaisseet Ylijohtaja Jaana Korhonen Kainuun ELY-keskuksesta sekä johtaja Petri Keränen Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksesta.

Jakelu TE-toimiston työlupapalvelut

Tiedoksi Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan työ- ja elinkeinotoimistot Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskusalueiden maahanmuuttoasiaintoimikunta

Tämä asiakirja POPELY/1509/2023 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument
POPELY/1509/2023 har godkänts elektroniskt

Määttä Hanna 16.05.2024 14:15

Hyväksyjä Keränen Petri 16.05.2024 14:24

Hyväksyjä Korhonen Jaana B 16.05.2024 14:47